

ภิกขุวรรณกรรม

อถสฺส (อนนภารสฺส) โส (ปจฺเจกพุทฺโธ) อุปมํ อหริ: เสยฺย
ถาปี ปณฺทิต กุลสฺสติเก คาเม เอกสฺมึ ฌเร ทีโป ชาเลยฺย, เสสา
(ชนา) อตฺตโน เตเลน วฏฺฐิ เตเมตฺวา คนฺตฺวา (ทีป) ชาลาเปต
วา คณฺเหยฺยุ; ปุริมทีปสฺส ปภา (กั) ํอตฺถิ อิติ วตฺตพฺพา (อุทาห) ํ
นตฺถิตฺติ (อนนภาโร) "อติเรกตรา ฆนฺเต ปภา โหตฺถิตฺติ (อาห).

(ปจฺเจกพุทฺโธ)"เอวเมว ปณฺทิต อุพฺงกยาคุ วา โหตุ กญฺจจุภิกขา
วา, (ปฺกคฺลสฺส) อตฺตโน ปิณฺทปาเต ปเรสํ (ชนานํ) ปต
ตฺถิ เทนฺตสฺส, ยตฺตกานํ (ชนานํ) (อตฺตา) เทติ, ตตฺตกํ (ปฺลย) ํวทฺธ
ติ; ตฺวํ หิ เอกเมว ปิณฺทปาตํ อทาสิ; เสฏฺฐิสฺส ปน ปตฺติยา
(ตยา) ทินฺนํ, เทว ปิณฺทปาตา โหนฺติ: เอโก (ปิณฺทปาโต) ตว เอ
โก ตสฺส (เสฏฺฐิสฺส) อิติ (อาห) โส (อนนภาโร) "สาธฺ ฆนฺเตติ(สมฺปฏฺิจ
จิตฺวา) ตํ... อภิวาเทตฺวา เสฏฺฐิสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา "คณฺห ส
มิ ปตฺติณฺติ อาห. (เสฏฺฐิ) "เตนฺหิ อิมํ กหาปณฺ คณฺหาติ (อาห).

(โส อนนภาโร) "นาหํ ปิณฺทปาตํ วิกฺกัณฺณมิ, สทฺธาย เต ปต
ตฺถิ ทมฺมิตฺติ (อาห).

(เสฏฺฐิ) "ตฺวํ สทฺธาย เทสิ, สทฺธาย อหํปี ตว คุณฺ ปุเชมิ;
คณฺห ตาต, อิตฺโต (กาลโต) ปฏฺจาย ปน มา สหตฺถา กมฺมํ อกา
สิ.

วึถิยํ ฌรํ มาเปตฺวา วส, เยน (วตฺถุนา) จ เต อตฺถิโห
ติ, สพฺพํ (ตํ) วตฺถุ) มม สนฺติกา คณฺหาหิตฺติ อาห. นิโรธํ วฏฺฐิตสฺส
(ปจฺเจกพุทฺธสฺส) ปน ทินฺโน ปิณฺทปาโต ตทฺเหว วิปากํ เทติ; ตสฺ
มา ราชापि ตํ ปวตฺถิ สุตฺวา อนนภารํ ปกฺโกสาเปตฺวา ปต

ดี คเหตฺวา มหนตํ โภคํ ทตฺวา ตสฺส (อนนการสฺส) เสฏฺฐิณฺจํ
(ราชปฺริสํ) ทาเปสฺสิ.

โส (อนนการโ) ... สุมฺนเสฏฺฐิสฺส สหายโก หุตฺวา ยาวชีวํ ปุณฺณ
านิ กตฺวา ตโต (อตฺตภาวโต) จโต เทวโลกे นิพฺพตฺติตฺวา เทวมนุส
เสสฺสํ สํสฺรณฺโต อิมสฺมี พุทฺธุปฺปาเท กปฺลิตฺตณฺนคเร อมิโต
ทนฺสส สกฺกสฺส เคเห ปฏฺิสนฺธิ คณฺหิ.

"อนฺรุทฺโธติ อสฺส (กุมารสฺส) (วจนฺ) (ฌาตกา) นามํ กรีสุ.

โส (กุมารโ) มหานามสกฺกสฺส กนิฏฺฐภาตา สตถุ จุลลปิตุ ปุต
โต ปรมสฺสุมมาโล มหาลุณฺณโอ โหสิ.

เอกทิวสํ กิร จสุ ขตฺติเยสุ ปุเว ลกขํ กตฺวา कुเลหิ
กัิพนฺเตสฺส, อนฺรุทฺโธ ปราชิตฺ, (โส อนฺรุทฺโธ) ปุวานํ อด
ถาย มาตุ สนฺติกํ ปหิณฺ.

สา (มาตา) มหนตํ สุวณฺณถาลํ ปุเรตฺวา ปุเว เปเสสฺสิ. (โส
อนฺรุทฺโธ) ปุเว ขาติตฺวา ปุณ กัิพนฺโต ปราชิตฺ ตเถว ปหิณฺ.

เอวํ ติกฺขตฺตํ ปุเวสุ (ปุริเสน) อาหณฺเณสฺ, จตฺต
เถ วาเร มาตา "อิทานิ ปุวา นตฺถิตฺติ (วจนฺ) ปหิณฺ.

(โส อนฺรุทฺโธ) ตสฺสา (มาตุยา) วจนํ สุตฺวา "นตฺถิ
ติ ปทสฺส อสฺสุตฺตปฺพุพฺพตฺยา "นตฺถิปุวา นาม อิทานิ ภวิสฺส นตฺ
ติ สลฺลํ กตฺวา "คจณฺ, นตฺถิปุเว อหฺราติ (วจนฺ) เปเสสฺสิ.

อถสฺส (อนฺรุทฺธสฺส) มาตา, "นตฺถิปุเว กิร อยฺเย เทถาติ
(วจนฺ ปุริเสน) วุตฺเต, "มม ปุตฺเตน นตฺถิตฺติ ปทํ อสฺสุตฺตปฺพุพ
(โหติ) กถํ ไซ ตํ (ปุตฺตํ) นตฺถิภาวํ ชานาเปยฺยนฺติ (จินฺเตต
วา) สุวณฺณปาตี โธวิตฺวา อปราย สุวณฺณปาติยา ปฏฺิกุชฺชิต

วา "หนุท ตาต อิม (สุวณฺณปาตี) มม ปุตฺตสฺส เทหิตี (วจเนน) ปหิณฺ."

ตสฺมี ขณฺเ นกรปริคคาหกา เทวตา "อมุหํ กํ สามินา อนนการกาเล อุปริฏฺฐจฺเจกพุทฺธสฺส ภาคภตฺตํ ทตฺวา นตฺถิตี ปทเมว น สุณฺเยยฺนติ ปตฺถนา จปีตา: สเจ มยฺ ตมตฺถํ ฌตฺวา อชฺฌเปกฺเขยฺยาม, มุทฺธาปี โน สตฺตธา พลฺลยฺยาติ จินฺเตตฺวา ทิพฺพปฺุเวหิ ปาตี ปุริยฺสฺ. โส ปุริโส ปาตี อหริตฺวา เตสฺ (ขตฺติยานํ) สนฺติเก จเปตฺวา วิวริ."

เตสฺ (ปฺุวานํ) คนฺโธ สกลนคฺร์ ฬริ."

ปฺุเว ปน มุเข จปีตมตฺเต (สนฺเต), (คนฺโธ) สตฺตรสฺหรณฺีสหสฺสานิ ฬริตฺวา อฏฺฐาสิ."

อนฺรุทฺโธ จินฺเตสิ "น มํ มลฺลเ อีโต (กาลโต) ปฺุพฺเพ มาตา ปิยาติ, น หิ เม อณฺุทฺทา ตาย (มาตฺยา) นตฺถิปฺุวา นาม ปกฺกปฺุพฺพา (โหนฺติ) อิติ."

โส (อนฺรุทฺโธ) คนฺตฺวา มาตฺร์ เอวมาห "อมฺม นาหํ ทว ปิโย (อมฺหิ) อิติ."

(สา มาตา) "ตาต กิ (วจณฺ) วเทสิ, มม อกฺขีหิปี หทยมํ สโตปี ตวํ ปิยตโร (อสิ) อิติ (อาห)."

(โส อนฺรุทฺโธ) "สจํ อมฺม ทว ปิโย (อมฺหิ), กสฺมา มม ปฺุพฺเพ เอวรูปเ นตฺถิปฺุเว นาม น อทาสีติ (ปฺุจฺฉิ)."

สา (มาตา) ตํ ปุริสํ ปฺุจฺฉิ "ตาต กิลฺลจิ (วตฺถุ) ปาติยํ อโหสีติ."

(โส ปุริโส) "อาม (เอว) อยฺเย, ปฺุวานํ ปาติ ปรีปฺุณฺณา อโหสี, น เม เอวรูปา (ปฺุวา) ทิฏฺฐปฺุพฺพา (โหนฺติ) อิติ (อาห)."

สา (มาตา) จินุเตสิ "ปุตโต เม กตปญฺโธ (โหติ) , เทวตาหิ
อสุส (ปุตตสุส) ทิพฺพปฺวา ปหิตา ภวิสฺสนฺตํติ. โสปี (อนฺรฺทฺโธ)
มาตฺริ อาท "อมฺม น มยา เอวฺรฺปา ปฺวา ขาทิตปฺพพา (โหนติ) อี
โต (กาลโต) ปญฺจาย เม นตฺถิปฺวเมว๑ ปเจยฺยาสีติ.

สา .. ตโต ปญฺจาย เตน (อนฺรฺทฺเณ) "ปฺวเ ขาทิตฺกามาโมหิ
ติ วุตฺตกาเล สุวณฺณปาตี โธวิทฺวา อญฺญาย ปาติยา ปฏิกุชฺชิต
วา ปหิณฺติ. เทวตา ปาตี ปฺเรนฺติ.

เอวฺ โส... อคารมชฺเณ วสนฺโต "นตฺถีติ ปทสฺส อตถํ อชา
นิตฺวา ทิพฺพปฺวเวยว ปรีกฺขฺชิ.

สตฺถุ ปน ปรีวารตถํ กุลปฺปฏฺธิปาฏฺฐิยา สากิยฺกฺมาเรสุ ปพฺพชน
เตสุ, มหานาเมน สกฺเคน "ตาท อมฺหากํ กฺเล โกจิ ปพฺพช
โต นตฺถิ, ตยา วา ปพฺพชิตพฺพํ มยา วาติ (วจเน) วุตฺเต, โส
(อนฺรฺทฺโธ) อาท "อหํ อติสุขฺมาโล (หุตฺวา) ปพฺพชิตํ น สกฺขิสฺสสามี
ติ.

(มหานามสกฺโก)"เตนหิ กมฺมนตํ อุกฺคณฺห, อหํ ปพฺพชิสฺสสามี
ติ (อาท).

(โส อนฺรฺทฺโธ) "โก เอส กมฺมนโต นาม อิติ (ปฺจจิ).

โส (อนฺรฺทฺโธ) หิ ภตฺตสฺส อญฺ्ञานญฺ्ञานํปี น ชานาติ, กมฺมนตํ
กิเมว ชานิสฺสตี; ตสฺมา (โส อนฺรฺทฺโธ) เอวมาท.